Instytut Pamięci Narodowej

https://ipn.gov.pl/pl/edukacja-1/wystawy/27039,Bic-sie-do-konca-Podziemie-niepodleglosciowe-w-regionie-radomskim-w-latach-19451.html
06.05.2024, 16:30

Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim w latach 1945–1950

Wystawa poświęcona jest polskiemu podziemiu niepodległościowemu w regionie radomskim, czyli powiatach radomskim, kozienickim i iłżeckim (północna część dawnego woj. kieleckiego). Na 31 planszach zaprezentowano najważniejsze wydarzenia dla powojennej konspiracji z lat 1945–1950.

Bić się do końca. Podziemie niepodległościowe w regionie radomskim w latach 1945–1950

Po wkroczeniu w styczniu 1945 r. Armii Czerwonej podziemie w tym rejonie organizowało się w oparciu o struktury i ludzi dawnego Inspektoratu Radom AK. W 1945 r. największym oddziałem partyzanckim na tym terenie było ugrupowanie Stefana Bembińskiego „Harnasia”. Wiosną 1945 r. działały tu także oddziały związane z ruchem narodowym, z których najważniejsze były oddziały ppor. Jerzego Radzika „Sochy” oraz ppor. Adama Gomuły „Beja”. W odpowiedzi na wzrost aktywności podziemia władza odpowiedziała represjami, jak i ogłoszoną w sierpniu 1945 r. amnestią. W styczniu 1946 r. z pow. puławskiego przybył tu stuosobowy oddział Franciszka Jaskulskiego „Zagończyka”. Był to początek zorganizowania struktur konspiracyjnych WiN, nazwanych Związkiem Zbrojnej Konspiracji. ZZK łączył cywilne i zbrojne formy oporu. Po amnestii 1947 r. w podziemiu pozostali już nieliczni, a symbolicznym jego końcem w regionie radomskim była śmierć w sierpniu 1950 r. Aleksandra Młyńskiego „Drągala” i jego dwóch współtowarzyszy. Na wystawie wspomniano również o konspiracji

młodzieżowej. W latach 1945–1956 na terenie powiatów radomskiego, kozienickiego i iłżeckiego działało 17-20 takich organizacji, przez które przewinęło się około od 180 do 200 osób. 9 września 1945 r. oddziały partyzanckie przeprowadziły brawurową akcję opanowania więzienia w Radomiu, z którego uwolniono 292 przetrzymywane osoby.

Na wystawie wykorzystano materiały z zasobu Instytutu Pamięci Narodowej, Archiwum Państwowego w Radomiu oraz ze zbiorów osób prywatnych.

Wystawę przygotowało Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Lublinie, Delegatura w Radomiu

Scenariusz wystawy:
Krzysztof Busse
Arkadiusz Kutkowski

Koncepcja plastyczna i rysunki:
Przemysław Ochnia

Załączniki do strony